

Марко Краљевић у историји и народној књижевности

Јелисавета Милић VI2

Садржај:

- 1. Насловна страница
- 2. Садржај
- 3. Марко Краљевић као историјска личност
- 4. Марко Краљевић у народној књижевности
- 5. Марко Краљевић у народној књижевности
- 6. Марко Краљевић у народној књижевности
- 7. Марко Краљевић у народној књижевности
- 8. Шарац, коњ Марка Краљевића
- 9. Марко Краљевић у очима Вука Караџића
- 10. Слике, фреске и споменици посвећени Марку Краљевићу
- 11. Марко Краљевић на филму

Марко Краљевић као историјска личност

- Марко Краљевић рођен је средином XIV века. Отац му је био Вукашин господар Прилепа и дела Македоније, а мајка му се звала Јевросима. Вукашин и његов брат, деспот Угљешом су се борили против турске војске. У бици на Марици 1371. године погинули су и Вукашин и његов брат, а њихове земље пале су под турску власт. Марко, немоћан да учини нешто више због велике турске надмоћи, постао турски вазал. Убрзо се доказао као врло снажан и способан борац, па је дошао до титуле турског везира, што је представљало висок положај у турском друштву. Његово омиљено оружје је, баш као и у народним песмама, био топуз којим је вешто баратао. Судбина му је одредила да изгуби живот у бици на Ровинама и то на страни војске која је убила његовог оца и окупирали његове земље.

Марко Краљевић у народној књижевности

Нема српског држављанина који није чуо за Марка Краљевића, храброг и неустрашивог српског јунака који је штитио свој народ од сурових турских освајача.

Иако је у стварном животу био турски вазал и борио се на турској страни, у песмама је опеван као човек ненадмашне снаге и храбрости који се борио против Турака за слободу српског народа.

Марко Краљевић у народној књижевности

- У предању, где је константно присутно преплитање реалног и фантастичног, Марков живот је испраћен од рођења до смрти. На основу народног предања могуће је стога формирати Маркову биографију која је много потпунија од оне која би се формирала на основу историјских чињеница. Постоје приче о његовом рођењу, склоности ка вину, о томе како је пронашао коња Шарца, о помагању сиромашнима, о односу према оружју, тј. његовом омиљеном оружју топузу и на крају о Марковој смрти.

Марко Краљевић у народној књижевности

- Верзије предања о Марковој смрти богате су разноврсним подацима од оне коју доноси песма *Смрт Марка Краљевића* коју је Вук Стефановић Караџић забележио од Филипа Вишњића. Такође, предање о Марковој смрти садржи више историчних појединости, а легендарни крај у много чему се разликује од Вишњићеве песме. У песми *Маркова смрт* је последица Божје воље, а у предању он гине у боју што одговара историјским чињеницама. Нека предања дају још детаљнију верзију: погинуо је у боју на Ровинама где су се борили Турци и Каравласи. Предање наводи да је у бици страдало толико људи да су коњи и преживели ратници пливали по крви и да је Марко онда завапио Богу за помоћ који се смиловао и пренео њега и Шарца у неку пећину где и даље живе. Овај мотив успаваног хероја или владара присутан је и у другим епским традицијама

Марко Краљевић у народној књижевности

Неке од најпознатијих епских песама о
Марку Краљевићу су:

1. *Марко Краљевић и Муса Кесеџија*
2. *Марко пије уз рамазан вино*
3. *Марко Краљевић и бег Костадин*
4. *Дјебојка надмудрила Марка*
5. *Смрт Краљевића Марка*

Шарац, коњ Марка Краљевића

- Најславнији српски коњ је легендарни **Шарац** Марка Краљевића. Као што је Марко највећи јунак у српском предању, тако је и Шарац у тим причама и песмама коњ над коњима, митолошко чудо, божанско биће. Српски песнички геније дао је Шарцу људске особине, чак особине једног краља, његовог господара, што је задивило цео песнички свет.

Марко Краљевић у очима Вука Караџића

- **Вук Стефановић Караџић** је овако писао о Марку Краљевићу :
- „Никога Србина нема који не зна за име Марка Краљевића. Ја ћу овдје назначити о њему што се слабо у пјесмама налази, него се приповиједа. Приповиједа се да је Марко био много јачи од осталијех, садашњијех, а јамачно и ондашњијех људи.“.....

Слике, фреске и споменици посвећени Марку Краљевићу

Марко Краљевић и
Муса Кесеџија,
насликао Владислав
Тителбах, око 1900.

„Портрет“ Марка
Краљевића,
насликала Мина
Караџић

Фреска изнад јужног улаза у цркву Марковог манастира.
Композиција приказује краља Марка (лево) и краља
Вукашина (десно) повезане полукругом од седам
светачких попрсја, који сви скупа у оквирују портрет
Светог Димитрија

Марко Краљевић на филму

Кадар из филма
Српски јунаци средњег века: Марко Краљевић

Кадар из филма
Марко Краљевић – фантастична авантура